

Bestuursvoorstel

Onderwerp: Najaarsrapportage 2020 Nummer: Bestuursstukken\3199	Agendapunt: 5
---	----------------------

DB: Ja 10-11-2020	BPL: Ja 25-11-2020	FAZ: Ja 25-11-2020	VVSW: Ja 25-11-2020	AB: Ja 9-12-2020
-----------------------------	------------------------------	------------------------------	-------------------------------	----------------------------

Opsteller: Remco Hennipman, 0598-693794 Personeelszaken, Financiën en Bedrijfsvoering	Opdrachtgever: Klaas de Veen	Portefeuillehouder: Jakob Bartelds
--	--	--

Ondersteuning van de afdeling: ☐ Technisch ☐ Juridisch ☐ Financieel ☒ Staf ☐ Communicatie ☐ ICT / Beveiliging
--

Externe betrokkenen:	Reden:
	N.v.t.

Samenvatting: De najaarsrapportage (NJR) 2020 geeft beleidsmatige ontwikkelingen aan en geeft de financiële stand van zaken weer. De najaarsrapportage sluit met een voordelig resultaat van € 1.440.000,-. In de VJR 2020 werd uitgegaan van een nadeel van € 983.000,-. Het verwacht voordeel ten opzichte van de begroting bedraagt, per saldo, derhalve € 457.000,-. Het voordeel betreft voor € 246.000,- de taak watersysteembeheer en voor € 211.000,- de taak zuiveringsbeheer.

Duurzaamheidsparagraaf: Nee

Begrotingsaspecten: Ja Zie de tweede begrotingswijziging 2020.
--

AB Voorstel: - Kennis nemen van de najaarsrapportage 2020; - De tweede begrotingswijziging 2020 vaststellen; - De bij de begroting 2020 geraamde onttrekking aan de algemene reserve watersysteembeheer van € 2.418.000,- te verlagen met € 246.000,-; - € 925.000,- te doteren aan de bestemmingsreserve HWBP; - € 30.000,- te doteren aan de bestemmingsreserve cultuurhistorisch erfgoed; - € 15.000,- te doteren aan de bestemmingsreserve zichtbaarheid.
--

Bijlagen: Ja – Bijlage I: Overzicht voor- en nadelen NJR 2020; – Bijlage II: Toelichting op overzicht voor- en nadelen NJR 2020; – Bijlage III: Tweede begrotingswijziging 2020.
--

Bestuursvoorstel

Ter inzage DB: nee

Onderwerp(en):

–

Ter inzage AB (IBABS): nee

Onderwerp(en):

–

Besluit/opmerkingen bestuur:

Paraaf secretaris-directeur:

Bestuursvoorstel

Hierbij bieden wij de najaarsrapportage 2020 (NJR 2020) aan. De inhoudsopgave van deze najaarsrapportage ziet er als volgt uit:

1. Inleiding
2. Beleidsmatige voortgang 2020
3. Verloop financieel beheer, fiscale aangelegenheden, investeringsprogramma en treasury
4. Voorstel
5. Bijlagen:
 - I: Overzicht voor- en nadelen najaarsrapportage 2020
 - II: Toelichting op overzicht voor- en nadelen najaarsrapportage 2020
 - III: Tweede begrotingswijziging 2020

1. Inleiding

We zijn begin 2020 door de gevolgen van de coronacrisis abrupt in een onzekere economische situatie terechtgekomen die leidt tot werkloosheid, faillissementen en verslechterde schuldratio's (overheden, bedrijven, gezinnen). Deze onzekerheid is wereldwijd en de centrale overheden en banken proberen met maatregelen de economische gevolgen zoveel mogelijk te beperken. Onze organisatie heeft diverse maatregelen getroffen om de dienstverlening zo goed mogelijk doorgang te laten vinden. Net als alle waterschappen in Nederland zorgt waterschap Hunze en Aa's voor de instandhouding van de vitale waterinfrastructuur in Nederland. We blijven dijken inspecteren, het waterpeil beheren en afvalwater zuiveren. Zo houden we ons beheergebied droog en ons water veilig. Onze medewerkers werken veel vanuit huis en zijn voor onderlinge afstemming aangewezen op telefonie of digitale oplossingen. Voor al onze processen en werkzaamheden is onze ICT-infrastructuur van groot belang. De directie heeft passende maatregelen genomen c.q. zorgt ervoor dat passende maatregelen worden genomen om de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten te waarborgen. Ook blijven we onze liquiditeitspositie goed bewaken.

We hebben een beeld van wat corona ons tot nu toe heeft gebracht, maar over wat corona ons nog gaat brengen en welke effecten de coronacrisis in de toekomst zal hebben, weten we niet. De crisis als gevolg van de pandemie raakt het waterschap op verschillende manieren. In deze NJR worden in de bijlagen I en II de financiële gevolgen van de coronacrisis in 2020 voor ons waterschap uiteengezet.

Met het uitbrengen van de NJR geeft het dagelijks bestuur een prognose van de uitkomsten van de aanstaande jaarrekening. Deze prognose wordt gebruikt en verwerkt bij het aanbieden van de begroting. Daarnaast worden belangrijke (beleids)ontwikkelingen benoemd. Uiteindelijk zal in het jaarverslag bij de jaarrekening een integraal beeld gegeven worden van de uitvoering van onze beleidsvoornemens en de bedrijfsvoering.

Net als bij de voorjaarsrapportage (VJR) proberen wij als dagelijks bestuur ook deze rapportage zo beknopt mogelijk, overzichtelijk en leesbaar te houden.

In deze NJR 2020 staan een aantal voor- en nadelen ten opzichte van de begroting 2020 met per saldo een voordeel van € 457.000,-. De voor- en nadelen staan met een toelichting in de bijlagen I en II. Dit saldo is inclusief de in de voorjaarsrapportage 2020 al gemelde voor- en nadelen. In de VJR 2020 werd uitgegaan van een nadeel van € 983.000,- (NJR voordeel € 1.440.000,-). De begroting 2020 sluit met een onttrekking aan de algemene reserve van de taak watersysteembeheer van

Bestuursvoorstel

€ 2.418.000,-. Door de positieve uitkomst van deze NJR kan de bij de begroting 2020 geraamde onttrekking aan de algemene reserve watersysteembeheer worden verlaagd met € 246.000,-. Per saldo is de uitkomst van de NJR dan € 211.000,- (voordeel taak zuiveringsbeheer).

Het leidt tot een bijgestelde stand van de algemene reserves. De stand van de reserves nemen we mee bij het bepalen van de begrotingsuitkomsten 2021. Eventuele structurele effecten verwerken we in de begrotingscijfers voor 2021.

2. Beleidsmatige voortgang 2020

Algemeen

Ten aanzien van het coalitieakkoord 2019-2023, het beheerprogramma 2016-2021 (jaarplan 2020) en onze bedrijfsvoering zijn de volgende ontwikkelingen te melden:

a. coalitieakkoord 2019 - 2023

Voortgang Coalitieakkoord 2019 – 2023 “Door water verbonden”

Op 7 mei 2019 heeft u kennis genomen van het huidige Coalitieakkoord. Met uw algemeen bestuur is afgesproken dat vanaf 2020 het dagelijks bestuur u via de planning- en control cyclus op de hoogte houdt van de voortgang. In het najaar van 2019 is hiervoor een monitor ontwikkeld; deze monitor vormt de basis van waaruit we u zullen informeren.

Hieronder volgt allereerst een samenvatting van de voortgang op inhoudelijke punten. Daarna geven wij u afzonderlijk inzicht in de financiën van de beschikbaar gestelde middelen van het coalitieakkoord.

Inhoudelijk

Duurzaamheid

- Onze assets op land zijn in principe beschikbaar. Initiatieven van derden die bij ons binnenkomen worden door ons beoordeeld waarbij we kijken of er een win-win te creëren is. Voor de assets op water (zon op water) zijn we voornemens een pilot te draaien nabij waterberging Bad Nieuweschans. Hierbij pellen we stap voor stap onze randvoorwaarden af, te beginnen met de ecologische randvoorwaarden.
- Er zijn gesprekken geweest over de mogelijke plaatsing van 3 of 4 grote windmolens op onze assets.
- Momenteel werken we aan een nieuw beleidskader duurzaamheid. De afronding en bestuurlijke behandeling vindt in het 1^e kwartaal van 2021 plaats.
- Beleid om te komen tot beperking van CO₂-uitstoot is opgenomen in het opgestelde concept waterbeheerprogramma 2022 – 2027.

Voldoende water / veenoxidatie

- Tijdens de pilots Hongerige Wolf en Valthermond zijn de kosten van peilverlaging in beeld gebracht. Op dit moment worden deze getallen gebruikt om een grove schatting te maken wat het betekent voor het hele beheergebied van het waterschap als we door blijven gaan met peil volgt functie en de peilen mee laten dalen in veenoxidatiegebieden.

Bestuursvoorstel

- Met waterschap Noorderzijlvest en de provincies Groningen en Drenthe is een ambtelijke werkgroep veenoxidatie geformeerd. Doel is om afspraken te maken over het gewenste peilbeheer van de nieuwe functie van gronden, waarvan het principe 'peil volgt functie' is losgelaten. Er wordt een plan van aanpak geschreven voor onderzoeken en dergelijke. Hierin is enige vertraging opgetreden in verband met de coronacrisis.

Schoon en ecologisch gezond water

- De beleidsnotitie biodiversiteit wordt in de AB vergadering van december 2020 besproken. Hierin beschrijven we wat we al doen, waar nog kansen liggen en wat de mogelijke effecten zijn op de waterkwaliteit.

Zuiver afvalwater en de waterketen

- Met behulp van bioassays (zie AB-voorjaarsrapportage 26 juni 2019) zijn we gestart met het monitoren van de toxiciteit van medicijnresten en de gevolgen van medicijnresten voor onze KRW-doelstellingen.
- Momenteel zijn we betrokken bij een aantal innovaties: een haalbaarheidsstudie naar de inzet van ijzerzand voor fosfaatverwijdering. Een optimalisatieonderzoek naar blowers. Er is een test uitgevoerd met sensoren om polymeer te besparen. We zijn partner in een pilot-onderzoek bij Aa en Maas aan een nageschakelde technologie met poederkool en doekfilters om medicijnresten te verwijderen. Verwachte start pilot: 4e kwartaal 2020.
- Op de rwzi Scheve Klap is de innovatieve roostergoedinstallatie (Roto Sieve) geplaatst. De eerste bevindingen zijn positief.

Water en ruimtelijke ordening

- Een eerste afstemming van onze waterbelangen met gemeenten en provincies vond plaats via het waterdragerproces (gebiedsbijeenkomsten en klankbordbijeenkomsten). De afstemming vindt voortdurend plaats, onder ander via de reacties op het concept ontwerp beheerprogramma en de afstemming rond de Omgevingswet.

Dierenwelzijn

- Van de visschade bij gemalen is een eerste veldonderzoek uitgevoerd. De uitwerking vraagt iets meer tijd dan ingeschat en daarom wordt de besluitvorming doorgeschoven van einde 2020 naar het eerste kwartaal van 2021.

Waterbeleving, waterbewustzijn en communicatie

- Het huidige recreatief medegebruik van onze waterstaatswerken is in kaart gebracht. In november 2020 is een notitie hierover in het AB besproken.
- Ons beleid ten aanzien van cultureel erfgoed behoeft nog geen update. We hebben geconstateerd dat het beleid nog voldoet en dat de goede objecten zijn aangewezen als watererfgoed. Dit jaar is extra aandacht besteed aan een goede beeldkwaliteit, en in 2021 wordt ook aandacht besteed aan communicatie rondom de objecten.

Kostenbewustzijn

- De invulling van een rekenkamer (functie) is in afwachting van de uitkomsten van recente landelijke ontwikkelingen (wetgeving).

b. programmaplan 2020

Bestuursvoorstel

We voeren de acties uit het waterbeheerprogramma (WBP) 2016 – 2021 voor een groot deel conform de planning uit. Duidelijk is al wel dat een aantal acties opgenomen gaat worden in het nieuwe waterbeheerprogramma 2022 – 2027, dan wel doorloopt tot in het nieuwe WBP. Voorbeelden zijn de maatregelen rondom veenoxidatie, stedelijk water, het Rolderdiep en het Zuidlaardermeer. In het programmaplan bij de begroting 2021 is de laatste stand van zaken ten aanzien van de actiepunten verwerkt. Daarbij is ook aangegeven of acties opgenomen worden in het nieuwe waterbeheerprogramma. Het afzonderlijk opnemen van die wijzigingen in deze najaarsrapportage is daardoor dubbel. Daarom hebben we afgezien van het opnemen van reguliere aanpassingen in de tijd. Ingrijpende wijzigingen in de uitvoering van het programmaplan 2020 doen zich niet voor.

c. bedrijfsvoeringsparagraaf 2020 / verbonden partijen

Noordelijk belastingkantoor (NBK)

Over de effecten van de Corona-crisis op de belastingopbrengsten en kosten voor kwijtschelding en oninbaar wordt elders in deze NJR uitvoerig op ingegaan. De Corona-crisis heeft wel een stempel gedrukt op de werkzaamheden van het NBK. De dwanginvordering is na een periode van stilstand toch weer opgepakt. Er zijn nog steeds achterstanden, die deels door een verdere automatisering van dit proces wel worden ingelopen.

Het NBK is voornemens dit jaar nog te verhuizen naar het voormalige gemeentehuis van Haren. De huisvesting daar past beter bij het NBK door een betere toegankelijkheid. Ook biedt de locatie in Haren meer mogelijkheden om Corona-proof te kunnen werken. Tot slot past een vertrek vanuit de locatie Oosterpoort beter in de ontwikkelplannen van de gemeente voor dit gebied. De nieuwe huisvesting zal niet tot een overschrijding van de exploitatiebegroting van het NBK leiden.

d. overige beleidsmatige ontwikkelingen

Waterkwaliteit

In het AB van 13 december 2017 is als onderdeel van het 10 puntenplan Nutriënten en Gewasbeschermingsmiddelen (GBM) besloten maatregelen te gaan voorbereiden op RWZI Gieten en RWZI Assen om met name de fosfaatbelasting te reduceren. Hiervoor is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 100.000,- voor de verdere planuitwerking en onderzoeken. In 2021 zal een kredietaanvraag aan het algemeen bestuur worden gedaan voor een fosfaatverwijderingsinstallatie op de RWZI Gieten. De kennis die in Gieten wordt opgedaan kunnen we later mogelijk gebruiken bij het ontwerp van RWZI Assen.

Slibverwerking

Ons slib wordt centraal verzameld en vergist op de RWZI's Veendam, Scheemda en Assen en daarna getransporteerd naar de RWZI Garmerwolde van waterschap Noorderzijlvest. Daar wordt het ontwaterd. Verdere droging vindt extern plaats. In 2020 is hiervoor een nieuw contract afgesloten. Waterschappen Noorderzijlvest, Hunze en Aa's en Drents Overijsselse Delta hebben voor de eindverwerking van hun zuiveringsslib per 2021 een overeenkomst gesloten met Slibverwerking Noord Oost Nederland B.V.

De waterschappen gaan de overeenkomst aan voor een periode van twintig jaar. Het zoeken van een nieuwe partner werd noodzakelijk door aflopende contracten. De waterschappen hebben gekozen voor een zo duurzaam mogelijke oplossing door onder andere terugwinning van energie, hergebruik van grondstoffen en milieueisen ten aanzien van transport.

Bestuursvoorstel

Brede Groene Dijk (BGD)

In 2020 is, een aantal jaren later dan oorspronkelijk gepland, een 40 meter lange proefdijk bij de Dollard aangelegd. Dit maakt onderdeel uit van een onderzoek naar hoe klei zich houdt in een dijklichaam en of klei goed kan worden verwerkt. Als de proefdijk aan de verwachtingen voldoet, wordt in 2022 begonnen met de aanleg van de 1 kilometer lange Brede Groene Dijk. Mocht dit goed uitpakken, dan wordt deze methode verder toegepast.

Covid-19 analyses

In het huishoudelijk afvalwater zijn ziekteverwekkers te meten, omdat die met uitwerpselen (ontlasting) in het rioolwater terecht komen. Dit geldt ook voor het Covid-19 virus. Daar waar een rwzi een forse stijging laat zien, zou de betreffende Veiligheidsregio in dat gebied passende maatregelen kunnen nemen. Sinds 7 september zijn daarom de wekelijkse metingen gestart op alle rwzi's in Nederland, waaronder ook de 13 rwzi's van Hunze en Aa's. Waarschijnlijk wordt dit op korte termijn opgeschaald naar dagelijkse bemonstering. De door ons waterschap gemaakte kosten worden volledig vergoed door het Rijk.

Innovatie/duurzaamheid

Hieronder wordt eerst ingegaan op de ingevulde/geplande projecten en beschikbare financiële middelen voor duurzaamheid uit de bestuursperiode 2015-2019. Vervolgens wordt de stand van zaken vanuit het coalitieakkoord 2019-2023 uiteengezet en tot slot wordt ingegaan op onze duurzaamheidsdoelstellingen.

Bestuursperiode 2015-2019

In de meerjarenraming is van 2017 tot en met 2020 een investeringsbedrag opgenomen voor duurzaamheidsmaatregelen van in totaal € 4 miljoen. Dit bedrag is opgenomen om in 2020 onze doelstellingen met betrekking tot energiereductie en zelfopwekking te realiseren. Inmiddels is van de beschikbaar gestelde € 4 miljoen voor duurzaamheidsmaatregelen € 3,8 miljoen geclaimd. De reeds ingevulde/geplande maatregelen zijn als volgt:

• Zonnepanelen	€ 1.900.000,-
• Zonnecarports parkeerterrein	€ 555.000,-
• Duurzaamheidsmaatregelen nieuwbouw laboratorium	€ 390.000,-
• Duurzame aanpassingen Waterschapshuis	€ 465.000,-
• Gasloze klimatisering Waterschapshuis	€ 350.000,-
• Biodiversiteit terrein Waterschapshuis	€ 150.000,-

Totaal € 3.810.000,-

Voor de besteding van de resterende € 190.000,- worden momenteel opties geïnventariseerd. Concreet wordt bekeken op welke wijze de RWZI's Assen en Scheemda gasloos kunnen worden verwarmd, in samenhang met het project van de vervanging van de WKK's.

De zonnepanelen voor de rwzi locaties zijn in de eerste helft van 2019 opgeleverd. De plaatsing van zonnecarports op de parkeerplaats in Veendam en de plaatsing van zonnepanelen op de daken in Veele zullen naar verwachting in 2021 of 2022 plaatsvinden. De gesprekken met de gemeente Veendam over de zonnecarports op de parkeerplaats Veendam zijn op dit moment gaande. De

Bestuursvoorstel

gemeente is bezig met een planning om de huidige (rode) verharding in de parkeervakken te vervangen door klinkerverharding. Dit is een omvangrijk vervangingsproject. Afhankelijk van het beschikbare financiële budget hiervoor bij de gemeente Veendam zal dit in 2021 of 2022 worden uitgevoerd. Parallel daaraan zijn wij als waterschap de voorbereidingen aan het treffen voor het plaatsen van de zonnecarports. Met de gemeente is afgesproken om de planning van deze beide projecten op elkaar af te stemmen. Momenteel worden ook de mogelijkheden voor het plaatsen van zonnepanelen op de daken van de werkplaats in Veele nader onderzocht. De duurzame aanpassingen aan het waterschapshuis zijn in het najaar van 2019 afgerond. De gasloze klimatisering wordt naar verwachting eind 2020 afgerond. Tot slot is in het najaar van 2020 ook gewerkt aan de biodiversiteit rondom het waterschapshuis. Er zijn groenstroken en natuurlijke oevers aangelegd. Daarnaast wordt elektriciteit opgewekt door de geplaatste Smartflower.

Coalitieakkoord 2019 - 2023

In het coalitieakkoord 2019 - 2023 is daarnaast jaarlijks opnieuw € 1.000.000,- opgenomen voor duurzaamheid. Totaal derhalve € 4.000.000,-. Dit bedrag is onderverdeeld in € 2.000.000,- voor energiematregelen en € 2.000.000,- voor duurzaamheid en innovatie. Het jaarlijkse bedrag is onderverdeeld in € 300.000,- exploitatie en € 700.000,- investering. Het jaarlijks budget in de exploitatie van € 300.000,- is o.a. bestemd voor inhuur van kennis voor onderzoek naar energiematregelen, duurzaamheid en innovatie. Deze onderzoeken leiden eventueel tot investeringen. Aangezien het ene jaar meer of minder dan het andere jaar een beroep zal worden gedaan op dit budget, wordt het restant van het jaarlijks budget gestort in een bestemmingsreserve. De meerkosten in een ander jaar worden dan onttrokken aan deze bestemmingsreserve. Dit leidt dan niet tot financiële schommelingen in de jaren.

Tot nu toe zijn, sinds de voorjaarsrapportage 2020, de volgende initiatieven opgestart vanuit het beschikbare duurzaamheidsbudget:

- Op de rwzi Assen is gestart met een proef om met ijzerzand, afkomstig van drinkwaterbedrijven, fosfaat te verwijderen uit effluent en/of filtraatwater van de bandindikers. Ijzerzand wordt nu alleen nog maar ingezet voor fosfaatverwijdering t.b.v. oppervlaktewater maar nog niet voor communaal afvalwater (effluent of fosfaatrijke stromen op de rwzi). Deze proef past goed in de circulaire economie gedachte. De studie zal aan het eind van 2020 zijn afgerond. Daarna zal er een go/no go moment komen met de vraag of er een verdere pilot zal worden uitgevoerd. De kosten voor deze proef bedragen ongeveer € 15.000,-.
- Op onze 13 rwzi's worden beluchters (blowers) gebruikt om zuurstof toe te voegen aan het zuiveringsproces. Deze blowers gebruiken een groot deel van de beschikbare elektriciteit op de rwzi's. In 2020 is een grootschalig onderzoek uitgevoerd naar de prestaties van deze blowers (energieverbruik i.c.m. geleverde capaciteit). Uit dit onderzoek komt naar voren dat met een ander type blower in combinatie met een andere opstelling een flinke energiereductie mogelijk is per rwzi. Op dit moment werken we verder uit welke (vervangings)investering nodig is om een bepaalde besparing mogelijk te maken. De kosten van dit onderzoek bedragen ongeveer € 20.000,-.
- Medio 2018 is er een voorbereidingskrediet aangevraagd voor de voorbereiding van de vervanging van de WKK-installaties op de Rwzi locaties Assen en Scheemda. Het versterkt krediet bedroeg € 125.000,-. Aanvullend hierop zijn er echter ook nog een aantal duurzaamheidsaspecten bekeken zoals:
 - Het aardgasloos maken van de locaties Assen en Scheemda;
 - Eventuele benutting van restwarmte.

Bestuursvoorstel

- Extra onderzoek als gevolg van nieuwe stikstofbeleid Overheid (vergunningetraject). De extra kosten m.b.t. de duurzaamheidsaspecten bedragen € 55.000,- en zullen worden betaald uit het exploitatiedeel van het duurzaamheidsbudget.

De totale besteding tot nu toe is derhalve als volgt.

In 2019 hebben de volgende uitgaven op dit budget plaatsgevonden:		
-	1e termijn Purrot; installatie slib indikken zonder chemicaliën	25.000
-	onderzoek energiemaatregelen werkplaats Veele	28.000
-	LED verlichting rwzi Scheemda	7.000
	Totaal 2019	60.000
Claims 2020:		
-	rest Purrot; installatie slib indikken zonder chemicaliën (63.000 – 25.000)	38.000
-	pilot nageschakelde poederkooltechniek ter verwijdering van medicijnresten	50.000
-	pilotinstallatie roostergoedverwijdering	30.000
-	proef ijzerzand rwzi Assen	15.000
-	onderzoek beluchters (blowers) rwzi's	20.000
-	onderzoek duurzaamheid rwzi's Assen en Scheemda	55.000
	Totaal claims 2020	208.000
	Totaal	268.000

Verder lopen er momenteel nog een aantal (kleinere) initiatieven, die in de toekomst mogelijk tot kosten zullen leiden. Te denken valt aan LED-verlichting op rwzi's en het vervangen van CV-ketels door duurzamere alternatieven op onze rwzi's.

Het beschikbare exploitatiebudget duurzaamheid bedraagt € 300.000,- voor 2020. Daarnaast heeft de bestemmingsreserve duurzaamheid momenteel een hoogte van € 240.000,-. Dit betreft het niet bestede budget uit 2019. Hiertegenover staat nu voor € 268.000,- aan kosten in 2019 en 2020. Het overschot/tekort van het budget 2020 wordt bij de jaarrekening 2020 gestort in/onttrokken aan de bestemmingsreserve duurzaamheid.

Duurzaamheidsdoelstellingen

Met de eerdergenoemde maatregelen streven we ernaar onze energiedoelstellingen te behalen.

De doelstellingen van waterschap Hunze en Aa's zijn:

- Doel A: in 2020 wordt 30% op energie bespaard met als referentiejaar 2005;
- Doel B: in 2020 wordt 40% van ons energieverbruik zelf opgewekt;
- Doel C: we zijn energieneutraal op termijn.

Doel A betreft een energiereductie-doelstelling die is vertaald naar: de inkoop van energie is in 2020 30% lager dan in 2005. Wanneer alle zekere maatregelen uit ons energieprogramma die gepland zijn t/m 2020 genomen zijn, dan bedraagt de reductie van de inkoop in 2020 31,1%. Onze reductiedoelstelling wordt hiermee behaald.

Bestuursvoorstel

Daarnaast zijn onze doelen om in 2020 40% van ons energieverbruik zelf duurzaam op te wekken (doel B), en op termijn 100% (doel C). Na het nemen van alle zekere maatregelen uit ons huidige energieprogramma komen we uit op 26,4% zelfopwekking in 2020.

De percentages voor de doelstellingen worden bereikt door binnen onze eigen kaders alle mogelijkheden met betrekking tot energieopwekking en energiereductie te benutten. Ook voor de toekomst zullen we de kansen die zich binnen onze kaders voordoen blijven benutten. Hiermee zullen we, waar mogelijk, het doelgat verder blijven verkleinen.

3. Verloop financieel beheer, fiscale aangelegenheden, investeringsprogramma en treasury

Verloop financieel beheer

Financiële afwijkingen

In deze NJR 2020 staan een aantal voor- en nadelen ten opzichte van de begroting 2020 met per saldo een voordeel van € 1.440.000,-. De voor- en nadelen staan met een toelichting in de bijlagen I en II. In de VJR 2020 werd uitgegaan van een nadeel van € 983.000,-. Het verwacht voordeel ten opzichte van de begroting bedraagt derhalve € 457.000,- (NJR voordeel € 1.440.000,-, VJR nadeel € 983.000,-). Het voordeel betreft voor € 246.000,- de taak watersysteembeheer en voor € 211.000,- de taak zuiveringsbeheer.

De begroting 2020 sluit met een onttrekking aan de algemene reserve van de taak watersysteembeheer van € 2.418.000,-. Gezien de uitkomst van deze NJR kan de onttrekking aan de algemene reserve van de taak watersysteembeheer met € 246.000,- worden verlaagd. Deze verlaging is dan ook in de begrotingswijziging bij deze NJR meegenomen.

Uiteindelijk blijft er dan een verwacht saldo bij de jaarrekening 2020 over van € 211.000,-, zijnde het verwacht voordelig rekeningresultaat van de taak zuiveringsbeheer. Het verwacht rekeningresultaat van de taak watersysteembeheer is dan € 0,-, na onttrekking aan de algemene reserve van € 2.172.000,- (€ 2.418.000,- - € 246.000,-).

Het leidt tot een bijgestelde stand van de algemene reserves. De stand van de reserves nemen we mee bij het bepalen van de begrotingsuitkomsten 2021. Eventuele structurele effecten verwerken we in de begrotingscijfers voor 2021.

Overige ontwikkelingen

In de bijlagen I en II worden de financiële wijzigingen toegelicht. Hieronder wordt een toelichting gegeven op een aantal bijzondere ontwikkelingen.

Financiële gevolgen coronacrisis

De financiële gevolgen van de coronacrisis voor de bedrijfsvoering zijn in bijlage I opgevoerd voor per saldo € 115.000,- voordelig. In bijlage II worden de voor- en nadelen uitgebreid toegelicht.

De financiële gevolgen voor de belastingopbrengsten zijn in deze najaarsrapportage ingeschat op € 435.000,- nadelig. Dit betreft € 117.000,- extra kosten oninbare belastingdebiteuren en voor € 318.000,- lagere opbrengst vervuilingseenheden. In bijlage II wordt een uitgebreide toelichting gegeven op de voor- en nadelen van de belastingopbrengsten. In totaal is het voordeel op de belastingopbrengsten per saldo € 15.000,-. Dit betreft € 435.000,- nadelig als gevolg van de coronacrisis en € 450.000,- voordeel als gevolg van overige oorzaken.

Bestuursvoorstel

Kapitaallasten

De kapitaallasten zijn bij de begroting berekend op een te realiseren investeringsvolume van € 15 miljoen. Bij de voorjaarsrapportage zijn geen wijzigingen met betrekking tot de kapitaallasten meegenomen. In de najaarsrapportage zijn de kapitaallasten met € 80.000,- verlaagd. Dit betreft een voordeel op de rentelasten van € 20.000,- en een voordeel op de afschrijving van € 60.000,-.

Personeelslasten

Bij de voorjaarsrapportage 2020 is geen bijstelling gedaan aan de personeelsbegroting. De personeelsformatie is, op enkele vacatures na, op sterkte. Recentelijk zijn de vakbonden en de werkgever een thuiswerkvergoeding overeengekomen. Deze vergoeding kan uit de ruimte binnen de huidige personeelsbegroting betaald worden. De personeelsbegroting behoeft derhalve ook bij deze najaarsrapportage geen bijstelling.

Extra kosten vanwege de droge zomer

Mede door een grote personele inzet en betrokkenheid is de droge periode opnieuw goed doorstaan. Vooralsnog wordt verwacht dat de extra personele kosten binnen de personele planning worden opgevangen. Als gevolg van de droge zomer van 2020 zijn diverse kosten gemaakt voor wateraanvoer en kadeveiligheid. Dit betreft onder meer:

- Extra wateraanvoer via het Drentse Primaire Aanvoercircuit € 70.000,-
- Huur pompen voor wateraanvoer en overige maatregelen € 45.000,-

Totaal

€ 115.000,-

Calamiteit Hondshalstermaar

Op 2 maart 2020 heeft er in Wagenborgen een aardbeving plaatsgevonden. Hierdoor is de onderleider die de Hondshalstermaar kruist (verbindingskanaal tussen het Hondshalstermeer en Termunterzijldiep) beschadigd geraakt. Als gevolg van de beschadiging stroomde er veel water op een oneigenlijke manier via de onderleider uit het verbindingskanaal in de aanliggende sloten (polders). Om de waterstroom te stoppen en om het eerste gevaar van het bezwijken van de kades te voorkomen zijn noodmaatregelen getroffen. De kosten hiervan bedroegen € 35.000,-. Door het uitvoeren van noodmaatregelen hebben we de kades weten te stabiliseren. Vervolgens is een onderzoek uitgevoerd naar een veilige oplossing voor de lange termijn. Dit onderzoek is inmiddels afgerond en heeft € 55.000,- gekost. De werkzaamheden die op basis van dit onderzoek zullen plaatsvinden betreffen het verwijderen en ontgraven van de onderleider en het weder opbouwen van de kaden. De kosten hiervan bedragen € 300.000,-. De onderleider werd slechts gebruikt in geval van nood en zal uit veiligheidsoverwegingen niet opnieuw worden aangelegd. In geval van nood zullen in de toekomst noodpompen worden ingeschakeld. De totale kosten met betrekking tot de calamiteit Hondshalstermeer bedragen derhalve € 390.000,-.

Het waterschap heeft de acuut onveilige situatie op 4 maart 2020 gemeld bij de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen (TCMG) en voor de betreffende schade een aanvraag tot schadevergoeding ingediend. Het waterschap houdt de TCMG steeds op de hoogte van de te nemen vervolgstappen ten aanzien van de herstelwerkzaamheden en de daarbij behorende kosten. Onze verwachting is dat we gezien het schadebeeld de schade volledig vergoed zullen krijgen. De TCMG heeft aangegeven dat het waterschap rekening dient te houden met een termijn van 15 maanden voor wij een besluit op onze aanvraag tot schadevergoeding ontvangen.

Bestuursvoorstel

Coalitieakkoord 2019 – 2023

Voor de onderdelen zichtbaarheid en cultuurhistorisch erfgoed uit het coalitieakkoord wordt voorgesteld het niet bestede deel te doteren aan bestemmingsreserves. Aangezien het ene jaar meer of minder als het andere jaar een beroep zal worden gedaan op de budgetten zichtbaarheid en cultuurhistorisch erfgoed wordt het restant van het jaarlijks budget gestort in bestemmingsreserves. De meer kosten in een ander jaar worden dan onttrokken aan deze bestemmingsreserve. Dit leidt dan niet tot financiële schommelingen in de jaren. Dit jaar verwachten we € 15.000,- aan de bestemmingsreserve zichtbaarheid toe te voegen en € 30.000 aan de bestemmingsreserve cultuurhistorisch erfgoed. Verder houden we, met name doordat het (maai)onderhoud nog niet speelt en het natte voorjaar, dit jaar naar verwachting € 50.000,- over van het budget biodiversiteit. Naar eventuele besteding hiervan wordt dit jaar onderzoek gedaan. Indien dit zal leiden tot een concrete invulling zal voor het benodigde bedrag alsnog een bestemmingsreserve worden gevormd bij de jaarrekening 2020. Het voorgaande wordt verder toegelicht in bijlage II.

Onvoorzien uitgaven

Het beschikbare budget voor “onvoorzien” is € 111.000,-; € 61.000,- voor de taak watersysteembeheer en € 50.000,- voor de taak zuiveringsbeheer. Er is nog geen beroep gedaan op de post onvoorzien.

Reservepositie

Aangevuld met de informatie uit deze NJR ziet onze (algemene) reservepositie er als volgt uit:

	Stand 01.01.2020	Onttrekking (-) toevoeging (+) 2020	Saldo NJR 2020	Stand 31.12.2020	Minimum- Niveau
Watersysteembeheer	8.968.000	-2.418.000	246.000	6.796.000	1.767.000
Zuiveringsbeheer	1.408.000		211.000	1.618.000	658.000
Totalen	10.376.000	-2.418.000	457.000	8.414.000	2.425.000

De stand van de algemene reserve voor de beide taken is hoger dan het gewenste minimumniveau.

Watersysteembeheer

De taak watersysteembeheer sluit bij de begroting 2020 met een onttrekking aan de algemene reserve van € 2.418.000,-. Het voordeel van deze NJR voor de taak watersysteembeheer bedraagt € 246.000,-. De geraamde onttrekking kan hiermee worden verlaagd en de onttrekking komt hiermee op € 2.172.000,-.

Zuiveringsbeheer

Bij de begroting 2020 was geen mutatie van de algemene reserve voor de taak zuiveringsbeheer geraamd. Het voordeel van deze NJR voor de taak zuiveringsbeheer, het verwacht rekeningresultaat, bedraagt € 211.000,-. Bij de bestemming van het rekeningresultaat bij de jaarrekening 2020 zal dit voordeel ten gunste van de algemene reserve worden gebracht.

Bestuursvoorstel

Fiscale aangelegenheden

Aanpassing Belastingstelsel waterschappen

Op 11 december 2020 ligt een definitief set voorstellen tot aanpassing van het belastingstelsel voor waterschappen bij de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen voor. De Stuurgroep Aanpassing Belastingstelsel 2020 heeft begin oktober de voorstellen afgerond. In deze stuurgroep waren alle waterschappen bestuurlijk vertegenwoordigd. Indien de ledenvergadering instemt met de voorstellen dan zullen deze aan de minister van Infrastructuur en Mobiliteit worden aangeboden.

Een aantal voorstellen op een rijtje:

- Het Verbeterd Combimodel – Variant H als nieuwe systematiek voor de kostentoedeling watersysteemheffing te gaan hanteren. Hiermee wordt de huidige methode, waarbij de economische waarde de kostentoedeling voor de specifieke belangengroepen bepaalt, verlaten.
- Creëren van de mogelijkheid voor waterschappen om binnen de watersysteemheffing gebouwd desgewenst een verschillend tarief voor woningen en niet-woningen te hanteren, waarbij wordt aangesloten bij de vergelijkbare mogelijkheid die gemeenten hebben in de ozb.
- In de analysemethoden voor de zuiverings- en verontreinigingsheffing geen gebruik meer te maken van mens- en milieubelastende stoffen.
- Plusvoorzieningen in het watersysteembeheer afzonderlijk in rekening kunnen brengen hetzij privaatrechtelijk hetzij via een retributie of via een nieuwe tariefdifferentiatie
- Beter kunnen inspelen op waardevol afvalwater een korting op de zuiveringsheffing mogelijk te maken bij fosfaatterugwinning, voor separate afvalwaterstromen (prijs)afspraken mogelijk te maken en de subsidie doelmatige werking zuiveringsinstallaties (anti-afhaakregeling) te behouden door hiervoor tijdig de benodigde toestemming van de Europese Commissie te verkrijgen.
- De mogelijkheid creëren dat waterschappen uit de opbrengst van de zuiveringsheffing desgewenst ook de kosten van maatregelen die tot een beperking van de afvoer van hemelwater op rwzi's leiden, kunnen dekken.

Het kunnen toepassen van de vernieuwing van het belastingstelsel voor waterschappen zal niet eerder zijn dan in 2025. Voor de volledige set aan voorstellen verwijzen we naar de unievoorstellen (LV 11 december 2020).

Investeringsprogramma

In de begroting is voor 2020 rekening gehouden met kapitaallasten behorende bij een totaal investeringsvolume van € 15 miljoen.

Uitvoering investeringsprogramma

Ten aanzien van de uitvoering van het investeringsprogramma wordt alleen gerapporteerd over afwijkingen waarvan u op de hoogte gebracht moet worden. Dit kunnen te verwachten afwijkingen van de door u beschikbaar gestelde kredieten zijn, verschuivingen tussen kredieten of onvoorziene gebeurtenissen. Zo mogelijk kan een rapportage vergezeld gaan van een te nemen besluit door het algemeen bestuur.

Bestuursvoorstel

Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) en Poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS)

In 2019 hebben de strengere regels met betrekking tot stikstof en PFAS voor commotie gezorgd. In diverse projecten heeft dat tot extra kosten voor onderzoeken geleid. Daarnaast zijn er extra kosten gemaakt voor de afvoer van niet toepasbaar bodemmateriaal en de aankoop van nieuw bodemmateriaal. In een aantal gevallen hebben de projecten een langere doorlooptijd gehad ten gevolge van onder meer aanvullend onderzoek en/of stikstofberekeningen. In 2020 spelen beide issues nog steeds en wordt met het voorgaande rekening gehouden in de projecten.

Corona

De corona crisis heeft vanaf halverwege maart een impact gehad op de voorbereiding en uitvoering van de projecten. Als gevolg van alle maatregelen werd (en wordt nog steeds) veel thuis gewerkt. Het digitale vergaderen en digitaal samenwerken is na een gewenningsperiode gemeengoed geworden. In de uitvoering van de projecten bleek de levering van diverse bouwmaterialen langer dan gebruikelijk en dat heeft op een aantal plekken tot vertraging geleid.

De planvoorbereiding heeft in veel gevallen ook langer geduurd dan te doen gebruikelijk. De participatie met belanghebbenden gaat nu nauwelijks meer fysiek, maar in veel gevallen via digitale kanalen. Deze relatief nieuwe manier van werken vergt gewenning en daardoor meer tijd. In combinatie met thuiswerken hebben medewerkers hun ritme moeten vinden in de nieuwe manier van werken. Met creativiteit en inzet sturen we op het behalen van onze projectdoelstellingen.

Prognose investeringsvolume 2020

In het begin van het jaar hebben we ingeschat dat we circa € 15 miljoen euro investeren. Met de kennis van nu en in het licht van de huidige corona maatregelen denken we een investeringsvolume tussen de € 14,5 en € 15,5 miljoen te behalen.

Treasury

Jaarlijks wordt een liquiditeitsbegroting opgemaakt met als doel inzicht te verkrijgen of en wanneer eventuele geldleningen moeten worden aangetrokken. De liquiditeitsbegroting wordt in de loop van het jaar regelmatig geactualiseerd. In de liquiditeitsbegroting wordt een inschatting gemaakt van de uitgaven en inkomsten per maand.

Volgens de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) mag 23% van het begrotingstotaal met kort geld worden gefinancierd. Dit wordt de kasgeldlimiet genoemd. Voor 2020 is de kasgeldlimiet € 21 miljoen. Omdat kort geld goedkoper is dan lang geld proberen we zo veel mogelijk “rood” te staan tot aan de kasgeldlimiet. De kasstroom van de belastingopbrengst is niet gelijkmatig over het jaar verdeeld. Daarom wordt, ook in overleg met onze accountant, indien nodig gekozen voor een tijdelijke hogere financiering met kort geld en dus een tijdelijke overschrijding van de kasgeldlimiet. De Wet Fido biedt deze mogelijkheid conform Artikel 4, lid 2 “indien een openbaar lichaam voor het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet overschrijdt, stelt het daarvan de toezichthouder op de hoogte, en legt het de kwartaalrapportage en een plan om binnen de kasgeldlimiet te blijven ter goedkeuring voor aan de toezichthouder.” De eventuele overschrijdingen van de kasgeldlimiet blijven binnen de toegestane periode.

Bestuursvoorstel

Voorstel

- Kennis nemen van de najaarsrapportage 2020;
- De tweede begrotingswijziging 2020 vaststellen;
- De bij de begroting 2020 geraamde onttrekking aan de algemene reserve watersysteembeheer van € 2.418.000,- te verlagen met € 246.000,-;
- € 925.000,- te doteren aan de bestemmingsreserve HWBP;
- € 30.000,- te doteren aan de bestemmingsreserve cultuurhistorisch erfgoed;
- € 15.000,- te doteren aan de bestemmingsreserve zichtbaarheid.

namens het dagelijks bestuur,

Harm Küpers
secretaris-directeur

Geert-Jan ten Brink
dijkgraaf